

شاکی: قای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تذکر شماره ۱ بخشنامه شماره ۶۸۸۲۴/۲۰۰۹ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۴ سازمان امور مالیاتی کشور

گرددش کار شاکی به موجب دادخواستی ابطال تذکر شماره ۱ بخشنامه شماره ۶۸۸۲۴/۲۰۰۹ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۴ سازمان امور مالیاتی کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که: «با سلام و احترام به استحضار می‌رساند در ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم مقرر شده «حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به موسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می‌گردد. عبارت: «انواع بیمه های عمر و زندگی» که به موجب بند ۳۳ ماده واحده قانون اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۲/۴/۳۱ جایگزین عبارت «بیمه عمر» شده نشان از تاکید مقنن در خصوص کسر هرگونه پرداختی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی از درآمد مشمول مالیات مودیان است. با این همه در تذکر ۱ بند ۳ بخشنامه مورد اعتراض مقرر شده «صرفاً حق بیمه پرداختی بابت پوشش خطر اصلی انواع بیمه های عمر و زندگی موضوع بندهای (الف، ب، ج، د) ماده ۲ آیین نامه پیوست قابل کسر از درآمد مشمول مالیات است و حق بیمه های پرداختی مازاد جهت پوشش تکمیلی خطرات اضافی یا پوشش تکمیلی بیمه های مزبور موضوع تبصره های اصلاحی موضوع آیین نامه شماره ۶۸۸۳/۲۰۰۹ مستثنی شده بر اساس تبصره ۲ آیین نامه شماره ۶۸۸۳ مذکور عبارت است از «تعهدپرداخت سرمایه با مستمری اضافی در صورت فوت بانقض عضو ناشی از حادثه پرداخت سرمایه و یا معاقبت از پرداخت حق بیمه در صورت از کارافتادگی دائم (اعم از کلی یا جزئی) به هر علت پرداخت بخشی از سرمایه فوت در صورت ابتلا به بیماریهای خاص و خیران هزینه پزشکی ناشی از حادثه» لذا از آنجا که این نوع بیمه هم صرفاً یکی از انواع بیمه های عمر و زندگی است و سازمان امور مالیاتی مانند انواع بیمه های درمانی تکمیلی که صرفاً نظر از نوع و میزان پوشش کسر هزینه های آن از درآمد مشمول مالیات را می‌پذیرد، در مورد بیمه های عمر و زندگی نیز باید به همین شیوه عمل می‌کرد. درخواست ابطال عبارت «صرفاً حق بیمه پرداختی بابت پوشش خطر اصلی انواع بیمه های عمر و زندگی موضوع بندهای (الف، ب، ج، د) ماده ۲ آیین نامه پیوست قابل کسر از درآمد مشمول مالیات است و حق بیمه های پرداختی مازاد جهت پوشش تکمیلی خطرات اضافی یا پوشش تکمیلی بیمه های مزبور موضوع تبصره های اصلاحی موضوع آیین نامه شماره ۶۸۸۳/۲۰۰۹ پیوست قابل کسر نمی‌باشد» از بخشنامه را به دلیل مغایرت با متن مصرح ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم و نیز خارج از حدود اختیارات بودن ذکر چنین استثنایی دارم.»

متن بخشنامه مورد اعتراض به شرح زیر است:

بخشنامه

۴۴	۹۸	۱۳۷	۴
----	----	-----	---

مخاتبان: دینعلی	امور مالیاتی تهران و استان تهران ادارات کل امور مالیاتی
-----------------	--

موضوع	کسر هزینه ها و انواع بیمه های عمر و زندگی و درمانی از درآمد مشمول مالیات
نظر به اصلاح ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم به موجب اصلاحیه مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ که بر اساس ماده ۲۸۱ آن از ابتدای سال ۱۳۹۵ لازم الاجرا می باشد و جایگزین شدن عبارت «انواع بیمه های عمر و زندگی» به جای عبارت «بیمه عمر» در ماده مذکور بدین وسیله ضمن ارسال آیین نامه شماره ۶۸ مصوب شورای عالی بیمه در خصوص بیمه های زندگی و اصلاحات بعدی آن مقرر می گردد: تذکر ۱- حق بیمه انواع بیمه های عمر و زندگی بابت افراد تحت تکفل مشمول مقررات این ماده نخواهد بود و صرفاً حق بیمه پرداختی بابت پوشش خطر اصلی انواع بیمه های عمر و زندگی موضوع بقدهای (الف، ب، ج، د) ماده ۲ آیین نامه پیوست قابل کسر از درآمد مشمول مالیات است و حق بیمه های پرداختی مازاد جهت پوشش تکمیل خطرات اضافی یا پوشش تکمیلی بیمه های مزبور موضوع تبصره های اصلاحی موضوع آیین نامه شماره ۶۸/۳ پیوست قابل کسر نمی باشد. ۵- رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور^۱ در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و قراردادهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۱۳۹۵/۱۲/۲۶-۲۶/۱۲/۱۳۹۹ توضیح داده است که: "بر اساس ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱، «هزینه های درمانی پرداختی هر مودی بابت معالجه خود و یا همسر، اولاد، پدر، مادر، برادر و خواهر تحت تکفل، در یک سال مالیاتی به شرط اینکه اگر دریافت کننده موسسه درمانی یا پزشک مقیم ایران باشد دریافت وجه را گواهی نماید و چنانچه به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به علت فقدان امکانات لازم معالج در خارج از ایران صورت گرفته است پرداخت هزینه مزبور به گواهی مقامات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به موسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می گردد...» بر اساس قسمت اخیر ماده یاد شده حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به موسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی از درآمد مشمول مالیات مودی مورد حکم واقع شده است، در حالی که به موجب مفاد تبصره ۲ ماده ۲ آیین نامه شماره ۶۸/۳ مصوب شورای عالی بیمه، موسسات بیمه زندگی و مستمری مجاز به صدور مستقل پوشش های تکمیلی مذکور در این تبصره از قبیل: قبول تعهد پرداخت سرمایه یا مستمری اضافی در صورت فوت یا نقص عضو ناشی از حادثه پرداخت سرمایه و ... نیستند و شرایط این گونه پوشش های بیمه ای باید حسب مورد منطبق با شرایط عمومی مربوط مصوب شورای عالی بیمه با شرایط عمومی مورد تایید بیمه مرکزی باشد، بنابراین با توجه به اینکه به موجب مقررات تبصره ۲ یاد شده در خصوص سایر تعهدات در بیمه های عمر و زندگی برای موسسات بیمه ممنوعیت پیش بینی شده است، پذیرش هزینه های مربوط به حق بیمه های پرداختی مازاد جهت پوشش تکمیلی خطرات اضافی یا پوشش تکمیلی بیمه های مزبور به دلیل فقد مجوز قانونی امکان پذیر نمی باشد. در پایان لازم به ذکر است برخلاف مقایسه و ادعای شاکی مبنی بر اینکه هزینه های مربوط به بیمه درمان تکمیلی توسط سازمان امور مالیاتی از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می شود، یا توجه به صدور دادنامه شماره ۱۳۹۵/۱۱/۲۸۹۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که در پی درخواست اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به دادنامه ۴۳۲-۱۳۹۶/۵/۱۰ هیأت عمومی مبنی بر عدم ابطال بخشنامه سازمان امور مالیاتی مبنی بر شمول مالیات بر	

ارزش افزوده به بیمه تکمیلی صادر گردید. سازمان امور مالیاتی کشور هزینه‌های مربوط به بیمه درمان تکمیلی مودی را نیز از درآمد مشمول مالیات وی کسر نمی‌نماید. با توجه به مراقب فوق استدعای رسیدگی و رد شکایت را دارد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۲ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم: «هزینه‌های درمانی پرداختی هر مؤدی بابت معالجه خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکفل در یک سال مالیاتی به شرط اینکه اگر دریافت‌کننده مؤسسه درمانی یا پزشک عقیم ایران باشد دریافت وجه را گواهی نماید و چنانچه به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به علت فقدان امکانات لازم معالجه در خارج از ایران صورت گرفته است پرداخت هزینه مزبور به گواهی مقامات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی و بیمه‌های درمانی از درآمد مشمول مالیات مؤدی کسر می‌گردد» نظر به اینکه برخلاف عموم حکم مقرر در ماده مذکور، به موجب تذکر شماره ۱ بخشنامه شماره ۲۰۰/۶۸/۴۴-۱۴/۵۸۹۸/۱۳۹۸ سازمان امور مالیاتی کشور مقرر شده است که: «... صرفاً حق بیمه پرداختی بابت پوشش خطر اصلی انواع بیمه‌های عمر و زندگی موضوع بندهای (الف، ب، ج، د) ماده ۲ آیین‌نامه پیوست قابل کسر از درآمد مشمول مالیات است و حق بیمه‌های پرداختی مازاد جهت پوشش تکمیلی خسرات اضافی یا پوشش تکمیلی بیمه‌های مزبور موضوع تبصره‌های اصلاحی موضوع آیین‌نامه شماره ۶۸/۳ پیوست قابل کسر نمی‌باشد» و این در حالی است که در تبصره‌های اصلاحی ماده ۲ آیین‌نامه بیمه‌های زندگی و مستمری (موضوع آیین‌نامه مکمل بیمه‌های زندگی و مستمری مصوب ۱۳۹۶/۵/۲۶ شورای عالی بیمه) به تعهد پرداخت سرمایه یا مستمری اضافی در صورت فوت یا نقص عضو ناشی از حادثه، پرداخت سرمایه و یا معافیت از پرداخت حق بیمه در صورت از کار افتادگی دائم (اعم از کلی و جزئی) به هر علت و پرداخت بخشی از سرمایه فوت در صورت ابتلا به بیماریهای خاص و جبران هزینه پزشکی ناشی از حادثه به عنوان تعهدات قابل اجرا توسط مؤسسات بیمه زندگی و مستمری تصریح شده است و این موارد هم از مصادیق بیمه‌های عمر و زندگی هستند، لذا مقررده مورد شکایت به دلیل خارج کردن این موارد از شمول حکم مقرر در ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم مبنی بر کسر حق بیمه پرداختی بابت بیمه‌های عمر و زندگی از درآمد مشمول مالیات مؤدی، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

حکمتعلی مظفری
رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دیوان عدالت اداری - تهران - بزرگراه سعیدی - پلاوار شیرین مخموری - نبش خیابان پیران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری - تلفن:
۰۲۱ - ۲۰۰۵۰۰ (داخلی ۷۵۴۵)

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىَٰ أَنْ تَعْدِلُوا

دلائل حیات عمومی

شماره پرونده: ۹۸۰۲۴۳۱
 تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۲۸
 شماره پرونده: ۹۸۰۲۴۳۱
 تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۲۸

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره پرونده: 9802431

مرجع رسیدگی: دولت عمومی نیوی عدالت اداری

شکلی: کای پیم زینست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال قسمتی از بخشنامه شماره 1398.5.14-200.98.44 سازمان امور مالیاتی کشور

گردش کار: شکای به موجب داتخراشی ابطال قسمتی از بخشنامه شماره 1398.5.14-200.98.44 سازمان امور مالیاتی کشور را خواستار شده و تر جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

"به استحضار می رسد در ماده 137 قانون مالیاتهای مستقیم مقرر شده «حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به موسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می گردد» از سیاق جمله چنین بر می آید که «حق بیمه پرداختی» بابت انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی» کلاً یک حکم داشته و به یکسان «از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می گردد» پس اگر در بند 1 بخشنامه مورد اعتراض «کسر حق بیمه های پرداختی درمانی حقوق بگیر و افراد تحت تکفل» از «درآمد مشمول مالیات حقوق بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی و سایر موسسات بیمه گر» پذیرفته شده. بااینکه «حق بیمه پرداختی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی شخص حقوق بگیر» در بند 1 بخشنامه و عبارت «حق بیمه انواع بیمه های عمر و زندگی بابت افراد تحت تکفل مشمول مقررات این ماده نخواهد بود» در تذکر 1 بند 3 بخشنامه موجدات تضییع حقوق حقه حقوق بگیرانی که حق بیمه عمر و زندگی بابت افراد تحت تکفلشان می پردازند را فراهم نموده و اجازه کسر این حق بیمه افراد تحت تکفل حقوق بگیر از درآمد مشمول مالیاتشان را نداده، آن را منصرف به کسر حق بیمه عمر و زندگی «شخص حقوق بگیر» تعویبه است. لذا جهت رفع مغایرت بین حکم بخشنامه با متن مصرح ماده 137 قانون مالیاتهای مستقیم، نخست از آن مقام عالی درخواست ابطال این حکم بخشنامه شامل حذف و ابطال عبارت «شخص حقوق بگیر» از ابتدای سطر دوم بند 1 بخشنامه و نیز حذف و ابطال عبارت «حق بیمه انواع بیمه های عمر و زندگی بابت افراد تحت تکفل مشمول مقررات این ماده نخواهد بود» از ابتدای تذکر 1 بند 3 بخشنامه را دارم. همچنین در صورت موافقت آن مقام عالی با این ابطال جهت جلوگیری از تضییع حقوق حقوق بگیرانی که حق بیمه عمر و زندگی بابت افراد تحت تکفلشان می پردازند، درخواست اعمال ماده 13 قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و ابطال این موارد را از زمان صدور بخشنامه مورد اعتراض دارم."

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

1- مخاطبان: هیئتکل: امور مالیاتی شهر و استان تهران- ادارات کل امور مالیاتی

موضوع: کسر هزینه های انواع بیمه های عمر و زندگی و درمانی از درآمد مشمول مالیات

نظر به اصلاح ماده 137 قانون مالیاتهای مستقیم به موجب اصلاحیه مورخ 1394.4.13 که بر اساس ماده 181 آن از ابتدای سال 1395 لازم الاجرا می باشد و جایگزین شدن عبارت «انواع بیمه های عمر و زندگی» به جای عبارت «بیمه عمر» در ماده مذکور. بدین وسیله ضمن ارسال این نامه شماره 66 مصوب شورای عالی بیمه در خصوص بیمه های زندگی و اصلاحات بعدی آن مقرر می دارد:

1- کسر حق بیمه های پرداختی درمانی حقوق بگیر و افراد تحت تکفل و حق بیمه پرداختی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی شخص حقوق بگیر از درآمد مشمول مالیات حقوق بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی و سایر موسسات بیمه گر که پرداخت حقوق آنان معمولاً به صورت ماهیانه صورت می پذیرد توسط کارفرمایان ذریع و با ارائه امضاء مربوط فاقد امکان قانونی است. کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی می توانند صرفاً با کسر سهم حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران بیمه شده از حق بیمه موضوع مواد 3، 7، 28 و 29 قانون تامین اجتماعی و کارفرمایان بیمه شدگان سازمان خدمات درمانی و سایر موسسات بیمه گر ایرانی نیز می توانند با کسر کل سهم حق بیمه پرداختی درمانی حقوق بگیران بیمه شده خود از درآمد مشمول مالیات حقوق آنان و قبل میزان آن در فهرستهای حقوق تسلیمی به اداره امور مالیاتی ذریع و مالیات متعلق را محاسبه نمایند. چنانچه پرداخت کنندگان حقوق برای حقوق بگیران خود با موسسات بیمه ایرانی اقدام به انقضا قرارداده انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی تکمیل نموده و ماهیانه سهم حق بیمه مربوط به حقوق بگیر را از حقوق وی کسر و به موسسات بیمه پرداخت نمایند در این صورت نیز مجاز هستند ضمن درج میزان حق بیمه پرداختی سهم حقوق بگیر در فهرستهای حقوق و ارائه گواهی موسسه بیمه به اداره امور مالیاتی مربوط نسبت به کسر حق بیمه پرداختی از درآمد مشمول مالیات حقوق آنان اقدام نمایند.

فلا تتبعوا الهوى أن تعدلوا

گزارش هیات عمومی

شماره پرونده: ۹۸۰۷۳۷۱
 شماره پرونده: ۹۸۰۷۳۷۵
 تاریخ: ۱۳۹۸/۰۹/۰۵
 تاریخ: ۱۳۹۸/۰۹/۰۵
 تاریخ: ۱۳۹۸/۰۹/۰۵

۲- مرجع اقدام در خصوص احتساب و کسر هزینه های متکثر در سده یاد شده همچنین حق بیمه انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه درمانی تکمیلی که حقوق بگیر شخصاً ثبت به عقد قرارداد و پرداخت حق بیمه اقدام می نماید از درآمد مشمول مالیات حقوق بگیران، اداره امور مالیاتی دریافت کننده مالیات بر درآمد حقوق آنان خواهد بود و حقوق بگیران می توانند پس از پایان سال انجام هزینه با ارائه گواهی و اسناد و مدارک تایید شده مربوط به هزینه های متکثر در یکسال مالیاتی از اداره امور مالیاتی دریافت کننده مالیات حقوق استفاده از تسهیلات مقرر در ماده ۱۳۷ را درخواست نمایند.

۳- کسر هزینه ها حق بیمه انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی متکثر در سده یاد شده از مودیان فصل مالیات و درآمد مشاغل و سایر منابع مالیاتی که مالیات آنان به صورت سالانه محاسب می شود به عهده اداره امور مالیاتی محل تسلیم اظهارنامه منبع مالیاتی مربوط خواهد بود که بر این صورت مناقضیان می تواند استناد و مدارک مربوط به موارد مزبور را پس از پایان سال انجام هزینه تحویل اداره امور مالیاتی موصوف نمایند.

تذکره ۱- حق بیمه انواع بیمه های عمر و زندگی بابت افراد تحت تکفل مشمول مقررات این ماده نخواهد بود و صرفاً حق بیمه پرداختی بابت پوشش خطر اصلی انواع بیمه های عمر و زندگی موضوع بندهای (الف، ب، ج، د) ماده ۲ آیین نامه پیوسته قابل کسر از درآمد مشمول مالیات است و حق بیمه های پرداختی، سزا به جهت پوشش و تکمیلی خطرات اضافی یا پوشش تکمیلی بیمه های مزبور موضوع تبصره های اصلاحی موضوع پهن نامه شماره ۶۸۳ پیوست قبل کسر نمی باشد.

تذکره ۲- لازم به ذکر است در صورتی که ضمن رسیدگی به درخواست استفاده از تسهیلات این ماده از طرف حقوق بگیران در اجرای بند ۲ فوق، همچنین رعایت مفاد بخشنامه شماره ۱۳۹۸/۸/۲۱-۲۰۰/۱۹۴۹۴ در خصوص سایر اشخاص حقیقی، مالیاتی قابل استناد باشد، اضافه پرداختی مالیات در اجرای مواد ۲۴۲ و ۲۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم حسب مورد مسترد خواهد شد. بخشنامه شماره ۱۳۹۸/۱۱/۷-۳۱۱/۴۳۵۵-۱۹۴۱۸ لغو می گردد. رئیس سازمان امور مالیاتی کشور

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیریت نظارت حقوقی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۱۳۹۸/۷/۷-۲۱۲/۳۲۷۲۵ توضیح داده است که:

"براساس ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۸/۴/۳۱ هزینه های درمانی پرداختی از مودی بابت معالجه خود و به همسر، اولاد، پدر، مادر، برادر و خواهر تحت تکفل، قابل کسر از درآمد مشمول مالیات مودی می باشد. همچنین ماده متکثر حق بیمه پرداختی هر شخص حقوقی ایرانی به موسسات بیمه ایرانی بابت بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی را نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات مودی دانسته است. به موجب بند ۱ بخشنامه شماره ۱۳۹۸/۵/۱۴-۲۰۰/۹۸/۴۴ کسر حق بیمه های پرداختی درمانی حقوق بگیر و افراد تحت تکفل از درآمد مشمول مالیات حقوق آنان به عنوان حصدای ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم فاقد اشکال تلقی گردیده است. با توجه به اینکه هزینه حق بیمه پرداختی مربوط به بیمه های درمانی تکمیلی اعم از بیمه تکمیلی مودی و یا افراد تحت تکفل، از مصداق هزینه های درمانی می باشد و قانونگذار با عطف عدم اخذ مالیات از درآمدهای درمانی مودی و افراد تحت تکفل و و، در ماده ۱۳۷ صراحتاً به پذیرش هزینه های درمانی مودی و افراد تحت تکفل اشاره نموده است. بنابراین هزینه های مذکور باید از درآمد مشمول مالیات مودی کسر گردد و در این خصوص تدوینی مبنی حق بیمه درمانی مودی و افراد تحت تکفل وجود ندارد. نظریه هدف قانونگذار در ماده ۱۳۷ مبنی بر حمایت از مودیین دارای هزینه های درمانی، کسر وجوه پرداختی بابت حق بیمه های درمانی تکمیلی مودی و افراد تحت تکفل از درآمد مشمول مالیات، موجب ترغیب مودیین به استفاده از بیمه درمانی مذکور می شود و هزینه های درمانی مودی و کاهش می دهد. این امر از کاهش درآمد مشمول مالیات مودی و کاهش درآمد های مالیاتی منبعت خواهد نمود.

با توجه به اینکه به موجب تبصره ۲ ماده ۲ آیین نامه شماره ۶۸۳ مصوب شورای عالی بیمه قبول هزینه معالجات در بیمه نامه های زندگی ممنوع است بنابراین بیمه درمانی به حساب نمی آید و همچنین بیمه های عمر و زندگی بیمه اختیاری بوده و نوعی سرمایه گذاری محسوب می گردد، لذا بیمه یاد شده ارتباطی به هزینه های درمانی ندارد، پدیده ای است کسر حق بیمه پرداختی بابت بیمه عمر و زندگی، فرد تحت تکفل که در حکم سرمایه گذاری برای ایشان است از درآمد مشمول مالیات مودی مغایر با مفاد ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم می باشد. با توجه به موارد فوق به لحاظ عدم مطابقت بخشنامه مورد شکایت با قانون و مقررات رسیدگی و رد شکایت مورد استحضار است."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۲/۲۸ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و داوران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره پرونده: ۹۹۰۲۶۶۸

کلاس تصدیق:

0002668

شماره پرونده:

140009970805811415

موضوع خواسته:

ابطال بخشنامه شماره ۱۳۹۸/م۱۴

در پی تصویب:

400006/02

شاهی:

شاهین امیر قاسمی

عضو کتبی:

دکترعلی سلطانعلی (رئیس هیئت)

در خیر است نهاد:

شعبه ۱۴

بطلان شد

معرف شکایت:

سلامت امور مالیاتی کشور

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاهی: آمان شاهین امیر قاسمی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال عبارت «کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی می توانند صرفاً از کسر سهم حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران بیمه شده از حق بیمه» در بخشنامه شماره ۱۳۹۸/م۱۴-۲۰۰۱/م۱۴ سازمان امور مالیاتی کشور.

گرددش کار. شاهی به موجب دادخواست ابطال عبارت «کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی می توانند صرفاً از کسر سهم حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران بیمه شده از حق بیمه» در بخشنامه شماره ۱۳۹۸/م۱۴-۲۰۰۱/م۱۴ سازمان امور مالیاتی کشور و خواسته اعلام کرده است که:

«بیمه تأمین اجتماعی به عنوان یک بیمه پایه شناخته شده در جامعه است که ماهیت اجباری دارد و هدف آن ارائه بخشی از خدمات عمومی دولت در حوزه تأمین رفاه اجتماعی است که منابع آن از مالیات جدا شده و در قالب بیمه اجباری از حقوق شاغلان کسر می گردد. حق بیمه پرداختی هر کارگر (منظور کارکنان تحت پوشش تأمین اجتماعی است) معادل ۳۰٪ حقوق وی است که ۲۲٪ آن توسط کارفرما و ۷٪ دیگر را کارگر پرداخت می کند. کن مبلغ بیمه پرداختی سهم کارفرما ۲۲٪ به عنوان هزینه های جاری در دفاتر ثبت و از درآمد مشمول مالیات شرکت کسر می شود. در حقیقت از مبلغ پرداختی سهم شرکت به سازمان تأمین اجتماعی مالیاتی کسر نمی شود. از سهم بیمه پرداختی کارگران ۷٪ به سازمان تأمین اجتماعی بر طبق بخشنامه شماره ۱۳۹۸/م۱۴-۲۰۰۱/م۱۴ سازمان امور مالیاتی کشور که بعد از آری هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۵۶۱/۱۳۹۸/م۱۴ صادر گردیده است. فقط بخشی از آن که

بابت درمان است قابل کسر از درآمد مشمول مالیات دانسته شده است و یاقیمانده به عنوان درآمد کارگر مشمول مالیات می شود. بر طبق بند (ج) ماده ۱۳۹ قانون مالیاتهای مستقیم حق بیمه کارکنان و کارفرما دریافتی سازمان تأمین اجتماعی از پرداخت مالیات معاف است و همان طور که در بند اول شرح شکایت نیز ذکر شده است منابع مالی سازمان تأمین اجتماعی از مالیات جدا شده است ولی سازمان امور مالیاتی کشور قبل از پرداخت سهم بیمه کارگر به سازمان تأمین اجتماعی که چثیه مستمر و اجباری دارد مالیات آن را به عنوان درآمد کارگر کسر می کند. لذا با توجه به موارد ذکر شده از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خواهشمند است که نسبت به تصحیح بخشنامه شماره ۲۰۰۹۸۴۴-۲۰۰۹۸۴۵ سازمان امور مالیاتی کشور رأی مقتضی صادر نماید به طوری که در سطر پنجم بند ۱ بخشنامه فوق اندک جمله «صرفاً با کسر سهم حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران بیمه شده» حذف شده و به جای آن جمله «با کسر حق بیمه پرداختی حقوق بگیران بیمه شده» جایگزین گردد.

در سی اظهار رفع نقصی که از طرف دفتر هیأت عمومی و هیاتهای تخصصی دیوان عدالت اداری برای شکی ارسال شده بود، وی به موجب نامه مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۱۲، افعال بند ۱ از بخشنامه مورد اعتراض را خواستار شده بود.

منش مقرر، مورد اعتراض به شرح زیر است:

شماره ۲۰۰۹۸۴۴-۱۳۸۵۸۵۱۴

بخشنامه

شماره ۲۰۰۹۸۴۴-۱۳۸۵۸۵۱۴

۴۴	۹۸	۱۳۷	م
----	----	-----	---

مخاطبان ذیلشان	امور مالیاتی شهر و استان تهران ادارات کل امور مالیاتی
موضوع	کسر هزینه ها و انواع بیمه های عمر و زندگی و درمانی از درآمد مشمول مالیات

نظر به اصلاح ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم به موجب اصلاحیه مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۱ که بر اساس ماده ۲۸۱ آن از ابتدای سال ۱۳۹۵ لازم الاجرا می باشد و جایگزین شدن عبارت «توابع بیمه های عمر و زندگی» به جای عبارت «بیمه عمر» در ماده مذکور بدین وسیله ضمن ارسال آیین نامه شماره ۶۸ مسوب شورای عالی بیمه در خصوص بیمه های زندگی و اصلاحات بعدی آن مقرر می دارد.

۱- کسر حق بیمه های پرداختی درمانی حقوق بگیر و افراد تحت تکفل و حق بیمه پرداختی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی شخص حقوق بگیر از درآمد مشمول مالیات حقوق بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی و سایر موسسات بیمه گر که پرداخت حقوق آنان معمولاً به صورت ماهیانه صورت می پذیرد توسط کارفرمایان ذیربط و با ارائه اسناد مربوط فاقد اشکال است. کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی می توانند صرفاً با کسر سهم حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران بیمه شده از حق بیمه موضوع مواد ۲، ۷، ۲۸ و ۲۹ قانون تأمین اجتماعی و کارفرمایان بیمه شدگان سازمان خدمات درمانی و سایر موسسات بیمه گر ایرانی نیز می توانند با کسر کل سهم حق بیمه پرداختی

درمانی حقوق بگیران بیمه شده خود از درآمد مشمول مالیات حقوق آنان و قید میزان آن در فهرست های حقوق تسلیسی به اداره امور مالیاتی ذیربط، مالیات متعلق را محاسبه نماید.^{۱۱}

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و قرارداد های مالیاتی (وزارت امور اقتصادی و دارایی) به موجب لایحه شماره ۱۰۶۱۰/۲۰۱۲م.ت.م.و.د-۷۰/۳۰۱۳م.ت.م.و.د توضیح داده است که:

"در خصوص پرونده کلاسه ۹۹۰۲۶۶۸ و به شماره پرونده ۹۹۰۹۹۸۰۶۰۲۲۰۱۳۷۹ موضوع درخواست آقای شاهین امیرقاسمی به خواسته اصلاح عبارت «صرفاً با کسر سهم حق بیمه درمان پرد خنی حقوق بگیران بیمه شده از بند ۱ بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸م.ت.م.و.د-۱۳۹۸م.ت.م.و.د موارد زیر را اعلام می دارد:

الف- ایراد شکلی مربوط به خواسته شکای، پس از بلاغ اخطار رفع نقص به شکای در اجرای بند ۲ ماده ۸۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، ایشان موضوع درخواست خود را اصلاح نموده از بند ۱ بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸م.ت.م.و.د-۱۳۹۸م.ت.م.و.د عنوان کرده است. لیکن اصلاح مصوبات دولتی از مصادیق مقرر در بند ۱ ماده ۱۲ قانون پیش گفته از حیث موارد صلاحیت و وظایف هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شمار نمی آید از این روی درخواست نامبرده در هیأت عمومی دیوان قابل رسیدگی نمی باشد.

ب- توضیح درباره مستندات قانونی بند ۱ بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸م.ت.م.و.د-۱۳۹۸م.ت.م.و.د بر اساس ماده ۸۳ قانون مالیات های مستقیم «درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از حقوق (مقرری یا مزد یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل هم از مستمر یا غیرمستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیهای مقرر در این قانون». به موجب مفاد ماده ۱۳۷ قانون مالیات های مستقیم، «هزینه های درمانی پرداختی هر مودی بابت معالجه خود و یا همسر، اولاد، پدر، مادر، برادر و خواهر تحت تکفل در یک سال مالیاتی ... همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به موسسات بیمه ابراتی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می گردد...»

با توجه به مراتب فوق از آنجا که در ماده ۱۳۷ یاد شده به کسر حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران اشاره شده است، بنابراین صرفاً حق بیمه مذکور قابل کسر از درآمد مشمول مالیات حقوق خواهد بود و به صراحت ماده ۸۳ صدرالذکر سایر کسورات که در قانون معافیتی برای آن پیش بینی نشده است، قابل کسر از درآمد مشمول مالیات حقوق نمی باشد. ضمناً با توجه به اصل ۵۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که مقرر می دارد: «هیچ نوع مالیات وضع نمی شود مگر به موجب قانون، موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می شود.» کسر کل حق بیمه پرداختی کارکنان از درآمد مشمول مالیات (مواد بر حق بیمه درمان)، نیازمند تصویب آن از سوی مرجع قانون گذاری می باشد. خاطر نشان می گردد مقررات بند (ح) ماده ۱۳۹ قانون مالیات های مستقیم صرفاً ناظر بر اعمال معافیت بر درآمد صندوق های بازنشستگی سازمان بیمه خدمات درمانی و سازمان تأمین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر بوده و فاقد حکم خاص در خصوص مالیات بر درآمد حقوق می باشد. مقرررات صدر بخشنامه مورد اشاره (۲۰۰/۹۸م.ت.م.و.د-۱۳۹۸م.ت.م.و.د) نیز به صراحت گویای این نکته است که مقررات بخشنامه مذکور با معان نظر به اصلاح ماده ۱۳۷ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶م.ت.م.و.د تدوین شده است، با توجه به توضیحات یاد شده و عدم قابلیت رسیدگی به درخواست اصلاح بخشنامه در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اتخاذ تصمیم شایسته مبنی بر رد درخواست نامبرده مورد استدعاست.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و دستیاران و ادارسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم، هزینه های درمانی پرداختی هر مؤدی، نسبت به عیال خود یا صصر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکفل در یک سال مالیاتی به شرط اینکه اگر دریافت کنند، مؤسسه درمانی یا پزشک مقیم ایران باشد، دریافت وجه را گواهی نماید و چنانچه به تأیید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به عیال و عیالت و عیال امکان است لازم معالجه در خارج از ایران صورت گرفته است پرداخت هزینه مزبور به گواهی معنات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه یا وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی از درآمد مشمول مالیات مؤدی، کسر می گردد. در مورد معلولان و بیماران خاص و سبب اعلاج علاوه بر هزینه های مذکور هزینه مراقبت و توانبخشی آن نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات معلول یا بیمار یا شخصی که تکفل او را عهده دار است، می باشد. نظر به اینکه به موجب حکم این ماده در مورد کسر حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایران، از درآمد مشمول مالیات مؤدی، قانونگذار در مقام بیان عیان انواع بیمه های عمر و زندگی و بیمه های درمانی تعاونی قابل کسر است و در رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز به موجب رأی شماره ۳۷۹-۲۸۰/ت.ا.د. خود این امر را مورد تأیید قرار داده، بکیران عبارت «کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی، می توانند صرفاً یا کسر سهم حق بیمه درمان پرداختی حقوق بگیران بیمه شده از حق بیمه ...» در بخشنامه شماره ۲۰۰،۹۸،۹۲-۳۹۸،۵،۶۶ سازمان امور مالیاتی کشور که به تأییدش حق بیمه پرداختی بیمه شدگان کسر از مأخذ مالیات را منحصر به حق بیمه درمان کرده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

حکمتعلی مفتخری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

مشاهده دادنامه هیات عمومی

کلاس پرونده:

۹۹۰۲۹۹۵

شماره دادنامه:

۱۴۰۰۰۹۹۷-۹۰۵۸۱۱۴۱۶

نوع پرونده:

درخواست ابطال

تاریخ دادنامه:

۱۴۰۰/۰۶/۲۲

شاکلی:

بهمین زیر دست

نسخه رسیدگی

رای به ابطال معویبه

طرف شکایت:

سازمان امور مالیاتی کشور

مرجع معده رای:

هیات عمومی

دسته بندی:

اقتصاد و مالی (۹۱)

مخوبه ها:

صرفاً حق بیمه پرداختی بابت پیشش نظر اسباب ادعای بیمه های عمر و زندگی موضوع بند های الف - ب - ج - د ماده ماده ۲ آیین نامه پیوست
قانون کسر از درآمد مشمول مالیات است و حق بیمه های پرداختی از جهت پوشش تکمیلی خطرات اضافی با پوشش تکمیلی بیمه های موضوع
تیماره های اصلی موضوع آیین نامه شماره ۳۷۲ پیوست قانون کسر نمی باشد ۳۶ - ۴۲ - ۲۰۰ سازمان امور مالیاتی کشور ۱۴۰۰/۰۶/۲۲

پیام رای:

تذکر شماره : بخشنامه شماره ۴۳/۴۸/۲۰۰-۱۳/۵/۱۳۹۸- سازمان امور مالیاتی کشور ابطال شد.

متن دادنامه:

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره پرونده: ۹۹۰۲۹۹۵

مرجع رسیدگی: هیات عمومی دیوان عدالت اداری